

## MIKOLÁŠ ALEŠ

(1852 – 1913)

VĚDECKÁ KNIHOVNA  
UNIVERZITY J. E. PURKYNĚ  
V ÚSTÍ NAD LABEM

### 161. výročí narození

Dne **18. listopadu 1852** se narodil český malíř, grafik a ilustrátor, klasik českého umění 19. století, **Mikoláš Aleš**. Pocházel z Mirotic u Písku z rodiny písaře a později městského tajemníka. Kreslit začal už **ve čtyřech letech**. V roce 1865 nastoupil na gymnázium; postupně mu však předčasně zemřeli oba bratři a roku 1869 i matka. Mikoláš odjel do Prahy, aby se zapsal na **Akademii umění**, kde studoval pod vedením malířů Josefa Matyáše Trenkwalda a Jana Swertse.

Během studia žil v Ostrovní ulici u vzdáleného strýce krejčího Jelínka. Přivydělával si **vyučováním kreslení a ilustracemi** pro různé noviny a časopisy a účastnil se také mnoha vlasteneckých setkání. Roku 1879 se **oženil** se svou dětskou láskou Marinou, společně začali bydlet na Malé Straně a narodily se jim čtyři děti, z nichž dcera Marina se stala také malířkou.

V popředí jeho tvůrčích snah stála **historie národa**. Vrcholem, ale zároveň mezníkem Alšovy tvorby se stal **cyklus Vlast**, který spolu s F. Ženíškem vypracoval pro Národní divadlo. Cyklus znamenal naplnění Alšových snů, ale zároveň i trpké zklamání - porota nakonec nedovolila, aby malíř své návrhy sám realizoval.

Jeho vzrušené, živé, silné obrazy kritika odmítala. Pochopit a ocenit je dokázaly teprve následující generace. Obrátil se ke **knižní a časopisecké ilustraci**, kreslil pro časopisy Květy, Ruch, Světozor, Zlatá Praha a jiné. Zajímal se také o **knižní grafiku** – mezi jeho nejznámější patří ilustrace pro Jiráskovy Staré pověsti české a Čelakovského Ohlasy písní ruských. Podle Alšova návrhu vzniklo také na **60 loutek oblíbeného loutkového divadla**. Zdobil také fasády řady významných staveb v Praze, Plzni, Písku, Vodňanech i jinde. Z jeho pláten zůstává nejznámější **Setkání Jiřího z Poděbrad s Matyášem Korvínem**. Aleš zemřel **10. července 1913** v Praze. Je pohřben na Vyšehradě.

Oficiálních poct se za svého života nedočkal, uznáván byl spíše jako kreslíř a dekorátér, jeho olejomalby byly oceněny až mnohem později. Získal však bezvýhradné uznání a úctu uměleckých přátel a hlubokou lásku prostých lidí.

### V NAŠÍ KNIHOVNĚ JE MOŽNÉ SI VYPŮJČIT:

**Miroslav Míčko:** Malíř svého lidu: čtení o Mikoláši Alšovi

**Jaromír Neumann:** Mikoláš Aleš: Cykly: monografie.

**Mikoláš Aleš:** Aleš a Jirásek: listy dvou přátel; Malý Alšův Špalíček národních písní a říkadel; Mikoláš Aleš mládeži: výbor Alšových kreseb s textovým doprovodem z děl českých klasiků; České dějiny v díle Mikoláše Aleše.

